

JUDr. Barbora Bukovská, LL.M.

advokátka

se sídlem na adrese Cejl 511/43, 602 00 Brno, tel. +420-545216293
zapsaná v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou pod ev. č. 90334, IČ: 71465537
bankovní spojení: eBanka, a. s., Na Příkopě 19, 117 19 Praha 1, č. ú.: 2973985001/2400

Krajský soud v Ústí n. Labem

pobočka Liberec

U soudu 540/3

460 72 Liberec

Sp. zn.: **36 C 9/2006**

Žalobce: **nezl. XXX**

XXX

468 22 Železný Brod

Zastoupen: 1. XXX, zákonným zástupcem

XXX

468 22 Železný Brod

2. JUDr. Barborou Bukovskou, LL.M., advokátkou

Cejl 511/43

602 00 Brno

Žalovaní:

1. Základní škola Železný Brod

Pelechovská 800

468 22 Železný Brod

IČ: 70694982

2. XXX

XXX

468 22 Železný Brod

Dovolání

směřující proti části rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne

22. 1. 2008, č. j. 1 Co 287/2007-154,

podané ve smyslu ustanovení § 236 *et seq.* občanského soudního řádu
(dále jen „**OSŘ**“)

Trojmo

Plná moc

Soudní poplatek: žalobce osvobozen

Bez příloh

I.

1. Rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 1. 2008, č. j. 1 Co 287/2007-154 (dále jen „**napadený rozsudek**“) byl ve výrocích I, II a IV potvrzen rozsudek Krajského soudu v Ústí n. Labem, pobočka Liberec, ze dne 11. 7. 2007, č. j. 36 C 9/2006-136, kterým soud I. stupně částečně vyhověl žalobě, jíž se žalobce domáhal po žalovaných zadostiučinění za zásah do práva na ochranu osobnosti v penězích, a částečně tuto žalobu zamítl.

2. Protože (v textu blíže neoznačený) výrok napadeného rozsudku, jímž byl potvrzen výrok II rozsudku I. stupně (dále jen „**napadený výrok**“), spočívá na vadném právním posouzení věci a bylo jím zasaženo i do žalobcových základních práv, tomu nyní nezbývá než podat proti napadenému výroku

dovolání

ve smyslu ustanovení § 236 *et seq.* OSŘ z důvodů podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) OSŘ.

3. Přípustnost dovolání dovozuje žalobce z ustanovení čl. 4 a čl. 95 odst. 1 Ústavy, která Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 55/04¹, vyložil tak, že jsou-li ve hře základní práva, musí být ochránitelná cestou všech opravných prostředků, přičemž v napadeném výroku žalobce spatřuje, *inter alia*, zásah do svého práva na ochranu osobnosti zakotveného v ustanovení čl. 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „**Listina**“) a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „**Úmluva**“), jímž vrchní soud neposkytl přiměřenou ochranu.

II.

4. Ve věci jde o nárok na peněžitou satisfakci za zásah, který byl způsoben žalobci tím, že krátce poté, co žalobce nastoupil do 1. třídy základní školy, dne 16. 9. 2004 druhá žalovaná z nedbalosti zamkla žalobce samotného v učebně, načež ten, když se nemohl dovolat pomoci, v nastalém stresu otevřel okno, přešel na betonový přístřešek nad vchodem do školní budovy a seskočil z výšky 4,15 m na zem, čímž si způsobil komplikovanou zlomeninu nohy. Léčba úrazu si vyžádala dvě operace v celkové anesthesii, žalobce značnou měrou omezila v běžném životě a v jejím důsledku žalobce zameškal přibližně osm měsíců školní docházky. Následky traumatu na žalobcově psychice nelze dosud s konečnou platností určit (žalobce je stále v péči psychotherapeuta), existuje však riziko, že budou trvalého rázu.

5. Soudy obou stupňů v tomto jednání druhé žalované, za které odpovídá první žalovaná, shodně shledaly neoprávněný zásah do žalobcových osobnostních práv, a shodně rozhodly, že žalobci za to přísluší od první žalované náhrada nemajetkové újmy – peněžitá satisfakce – ve výši 15 000 Kč.

6. Žalobce, který v žalobě požadoval na náhradě částku 2 000 000 Kč, je přesvědčen, že přiznaná částka naprosto neodpovídá intenzitě zásahu do jeho osobnostních práv a není fakticky vůbec schopna splnit satisfakční a kompenzační funkci, když v majetkové sféře žalobcovy rodiny se odrazí jen minimálně a pro první žalovanou je bez významu.

7. Žalobce je přesvědčen, že obdobný druh zásahu do osobnostních práv dítěte nelze v právním státě založeném na respektu k hodnotám lidského života a zdraví kompenzovat finanční částkou odpovídající ceně jednoho mobilního telefonu vyšší třídy. Tato částka nemůže

¹ na <http://www.judikatura.cz> nebo <http://nalus.usoud.cz>

být v materiálním smyslu pro žalobce vůbec satisfakcí; satisfakcí je naopak pro první žalovnou, neboť potvrzuje postoj, který tato od samotného počátku zastávala, totiž že se vlastně nic významného nestalo a incident není třeba zvláštním způsobem řešit.

III.

8. Život a zdraví člověka patří v demokratické společnosti k základním právem chráněným hodnotám, přičemž každý neoprávněný zásah do tohoto práva musí být odškodněn v takové míře, jaká odpovídá intenzitě zásahu a která bude pro toho, kdo se takového zásahu dopustil nebo kdo je za něj odpovědný, představovat rovněž adekvátní formu reprobace.

9. Zvýšenou ochranu přiznávají v tomto smyslu právní řády demokratických zemí dětem.

10. Deklarace práv dítěte přijatá dne 20. 11. 1959 Valným shromážděním Organizace spojených národů (dále jen „**Deklarace**“) postuluje v preambuli, že *„dítě pro svou tělesnou a duševní nezralost potřebuje zvláštní záruky, péči a zvláštní právní ochranu před narozením i po něm“*, a v zásadě č. 2 uvádí: *„Dítě požívá zvláštní ochrany. Zákon a ostatní opatření nechť mu poskytují příležitost i prostředky k tomu, aby se mohlo rozvíjet fyzicky, duševně, morálně, duchovně a sociálně zdravým způsobem a v podmínkách svobody a důstojnosti. Nejvyšším měřítkem zákonodárné činnosti v této oblasti je zájem dítěte.“*

11. Zásada č. 4 Deklarace stanoví: *„Dítě [...] je oprávněno vyrůstat a rozvíjet se ve zdraví; proto se jemu i jeho matce poskytuje zvláštní péče a ochrana včetně přiměřené péče v době před jeho narozením i po něm.“*

12. Je zřejmé, že napadený rozsudek těmto imperativům Deklarace nedostal, když normy vnitrostátního práva interpretoval způsobem, který nezajistil spravedlivou reparaci zásahu do žalobcových práv způsobeného v důsledku nedbalosti osoby, jíž byla státem svěřena péče o žalobce: nebylo rozhodnutím žalobcových rodičů, že žalobce byl svěřen péči druhé žalované, a její nedbalost je tudíž nutno posuzovat i ve světle ustanovení čl. 3 odst. 3 Úmluvy o právech dítěte (dále jen „**ÚPD**“).

IV.

13. V rovině ústavního práva jsou to především shora citovaná ustanovení čl. 7 odst. 1 Listiny a čl. 8 Úmluvy, k jejichž porušení došlo, když soudy žalobci nepřiznaly přiměřenou náhradu za porušení jeho osobnostních práv, ale odškodnily jej částkou víceméně symbolickou.

14. Souběžně s tím však bylo porušeno i právo žalobce zakotvené v ustanovení čl. 16 ÚPD, když zásahu do osobnostní sféry žalobce nebyla zajištěna náležitá ochrana ve smyslu ustanovení čl. 16 odst. 2 ÚPD.

15. Nedbalost ze strany druhé žalované lze konečně podřadit i ustanovení čl. 19 odst. 1 ÚPD.

V.

16. Ačkoli soud stanoví výši zadostiučinění za zásah do práva na ochranu osobnosti v penězích ve smyslu ustanovení § 13 odst. 2 občanského zákoníku (dále jen „**ObčZ**“) na základě vlastního uvážení, je povinen respektovat ustanovení § 13 odst. 3 ObčZ, jež stanoví, že výši

náhrady určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva došlo.

17. Již ze závažnosti zásahu do osobnostní sféry žalobce je zřejmé, že soudy I. a II. stupně nepostupovaly správně, když jako přiměřenou kompensaci tohoto zásahu stanovily částku 15 000 Kč, jež nemůže být vzhledem k tomu, jakému traumatu byl nezletilý žalobce v důsledku nedbalosti druhé žalované vystaven a po jak dlouhou dobu toto trauma trvalo, vůbec posuzována jako adekvátní náhrada.

18. Žalobce připomíná, že zásah do jeho práva na ochranu osobnosti je v rozhodované věci složen z řady dílčích zásahů, od intenzivního stresu v učebně poté, co zjistil, že se nemůže dostat ven a sejít se v plánované době s matkou, když na jeho křik a bouchání na dveře nikdo nereagoval, přes samotný úraz a jeho mnohaměsíční léčení, až po dlouhodobé a potenciálně trvalé následky těchto traumatických prožitků pro žalobcovu psychiku.

19. Kvalita žalobcova života byla deliktním jednáním druhé žalované ve značné míře a na dlouhou dobu snížena, a i když je nemožné důsledky toho, co se stalo, napravit, je povinností soudů zajistit žalobci za tento zásah aspoň přiměřenou kompensaci.

VI.

20. Za velmi důležitou okolnost žalobce pokládá i to, že soudy obou stupňů zcela přehlédly hrubý nedostatek znaleckého posudku, na jehož základě hodnotily žalobcův psychický stav, při jehož zpracování si soudem ustanovený znalec vůbec nevyžádal od žalobcova psychotherapeuta příslušnou zdravotní dokumentaci a spokojil se s tím, že se žalobcem a s jeho matkou krátce pohovořil.

21. Ač žalobce na tuto vadu znaleckého posudku *expressis verbis* upozorňoval jak soud I. stupně, tak tuto výtku učinil jedním z bodů odvolání, soudy se s touto námitkou nijak nevypořádaly a ze závěrů takto neúplného znaleckého posudku bez jakéhokoli vlastního zhodnocení věci vyšly. Žalobce konstatuje, že postup soudů obou stupňů zde vyvolává dokonce dojem jakéhosi uměle vytvářeného *alibi*, snahy svést absurdně nízkou částku náhrady právě na závěry znaleckého zkoumání, a nezáměrně o legitimní žalobcovy výhrady ke způsobu, jak byl znalecký posudek zpracován, je v příkrém nesouladu s důležitostí, jakou oba soudy tomuto znaleckému posudku přiznávají.

22. Tato vada je sama o sobě takovým excesem z povinností soudů při dokazování, že je nutno podřadit ji pod zásah do žalobcova práva na spravedlivý proces ve smyslu ustanovení čl. 36 *et seq.* Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy a jako taková může být i oprávněným dovolacím důvodem ve smyslu shora citované judikatury Ústavního soudu.

VII.

23. O hodnotových východiscích, která odvolací soud při svém rozhodování aplikuje, výmluvně svědčí i jeho usnesení v téže věci ze dne 22. 1. 2008, č. j. 1 Co 287/2007-157, jímž soud uložil osobě přítomné v jednací síni - bez předchozího napomenutí nebo poučení - pořádkovou pokutu ve výši 10 000 Kč za to, že ta po vyhlášení výrokové části rozsudku pronesla na adresu senátu nelichotivé, byť nikoli vulgární nebo hrubě urážlivé hodnocení.

24. Tato částka je zcela srovnatelná s částkou 15 000 Kč, kterou tentýž soud přiznal žalobci - v té době šestiletému dítěti - jako náhradu za osmiměsíční léčení úrazu, za dvojí operaci v celkové anesthesii a za trauma, které žalobce v důsledku nedbalého jednání druhé žalované musel prožít.

25. Tento postup odvolacího soudu, jak je žalobce přesvědčen, nepotřebuje dalšího komentáře: názor o tom, jakým hodnotám odvolací soud tímto jednáním přiznává zvýšenou ochranu a jaké naopak pokládá za podružné, si dovolací soud z tohoto usnesení jistě učiní sám.

VIII.

26. Napadený rozsudek byl zákonnému zástupci žalobce doručen dne 26. 2. 2008, toto dovolání je proto podáváno ve lhůtě dvou měsíců ve smyslu ustanovení § 240 odst. 1 OSŘ.

IX.

27. Ze všech shora uvedených důvodů je na místě navrhnout, aby dovolací soud po projednání tohoto dovolání napadený rozsudek v rozsahu, v němž byl potvrzen rozsudek soudu I. stupně ve výroku II, zrušil a vrátil věc odvolacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

V Brně dne 28. dubna 2008

XXX

Seznam příloh:

1. plná moc